



ΚΗΦΙΣΙΑΣ 215

Ενίσχυση της παραγωγής

Οπως ήταν αναμενόμενο, το πλήγμα στην οικονομία από την πανδημία αποδεικνύεται βαρύ. Την περασμένη χρονιά προκάλεσε βαθύ έλλειμμα στο δημόσιο ταμείο και ταυτόχρονα πίεση στο εξωτερικό ισοζύγιο, όπου παρά την ανθεκτικότητα στις εξαγωγές προϊόντων και τη μείωση εισαγωγών ενέργειας κυριάρχησε η δραματική υστέρηση στα τουριστικά έσοδα. Πρόκειται για αρνητικές τάσεις που συνεχίζονται και δεν αναμένεται να αντιστραφούν πριν από το καλοκαίρι. Η επαναφορά σε ισχυρά δίδυμα ελλείμματα που χαρακτηρίσαν και την προηγούμενη δεκαετή κρίση, αν και βέβαια για νέους εξωγενείς λόγους, δεν μπορεί παρά να προκαλεί ανησυχία.

ΓΙΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ, η πορεία εξορρόπησης επηρεάζεται και από την άνοδο της παγκόσμιας ζήτησης. Εκεί οι προοπτικές είναι μάλλον θετικές. Η τεχνολογική πρόοδος σε κομβικές περιοχές έχει επιταχυνθεί, οι δομές του παγκόσμιου εμπορίου δεν έχουν διαρραγεί, ενώ η δημοσιονομική και η νομισματική πολιτική συντονίζονται. Το εμπόριο εξαρτάται, βέβαια, και από τη σχετική ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Ειδικότερα, θα είναι αποφασιστικής σημασίας πόσο γρήγορα θα προωθηθεί η ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων σε μεταποίηση και τεχνολογία και ταυτόχρονα η ποιοτική αναβάθμιση στον τουρισμό.

Η ΕΙΣΟΡΡΟΠΗΣΗ του δημόσιου ταμείου, όμως, θα είναι μια λιγότερο προφανής διαδικασία. Το δημοσιονομικό έλλειμμα, συνολικά σχεδόν 10% του ΑΕΠ, αλλά και ως πρωτογενές ήταν ιδιαίτερα υψηλό την περασμένη χρονιά και εξελίσσεται με αμείωτο ρυθμό. Αυτό συνέβη λόγω υποχώρησης των εσόδων, αλλά ακόμη περισσότερο λόγω των διευρυσμένων μέτρων στήριξης, με μεταβιβάσεις σε εργαζομένους και επιχειρήσεις. Όσο αναμενόμενο και να ήταν ένα μεγάλο έλλειμμα, πρέπει να είναι στο κέντρο της προσοχής όλων. Είτε μας αρέσει είτε όχι, η χώρα μας δεν έχει την πολυτέλεια, που κάποιες άλλες ίσως έχουν, να παρουσιάζει ελλείμματα για πολύ. Η διατήρηση της δημοσιονομικής εξορρόπησης, που επιτεύχθηκε με κόπο και θυσίες, μέσα από τα τρία διαδοχικά προγράμματα, αποτελεί αναγκαία βάση για τη σταδιακή βελτίωση της ευημερίας των ελληνικών νοικοκυριών στη συνέχεια.

ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ για χρηματοδότηση της οικονομίας μέσα από ένα τέτοιο υψηλό έλλειμμα



γράφει

ο **ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ***

*Γενικός διευθυντής του IOBE, καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το μείγμα εσόδων και δαπανών θα πρέπει να έχει ξεκάθαρο αναπτυξιακό πρόσημο. Η κατεύθυνση των περισσότερων πρόσφατων μέτρων και όσων μόλις εξαγγέλθηκαν είναι θετική. Ειδικότερα, η ελάφρυνση της μισθωτής εργασίας είναι αναγκαία προτεραιότητα

Προτεραιότητες για το δημόσιο ταμείο

έδωσε αρχικά το πλαίσιο νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής στην ευρωζώνη, που προσέφερε ομπρέλα προστασίας για όλα τα μέλη της. Χωρίς τις κινήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ιδιαίτερα αμφίβολο μια οικονομία με τόσο υψηλό δημόσιο χρέος και πρόσφατο παρελθόν κρίσης χρηματοδότησης, όπως η δική μας, αν θα μπορούσε να δανείζεται από τις διεθνείς αγορές με χαμηλά επιτόκια. Επειδή αυτή η προστασία δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη για πάντα, θα πρέπει να δρομολογηθεί πορεία της οικονομίας που να αποδεικνύει πως βρίσκεται σε δημοσιονομική εξορρόπηση.

ΑΣ ΣΗΜΕΙΩΘΟΥΝ τα εξής: Πρώτον, η δημοσιονομική εξορρόπηση θα είναι δύσκολο και επώδυνο να επιτευχθεί εάν δεν ενισχυθούν οι πραγματικοί ρυθμοί μεγέθυνσής της μεσοπρόθεσμα - με άλλα λόγια, προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στη μείωση των ελλειμμάτων και του χρέους μέσα από την ενίσχυση της παραγωγής στη χώρα. Δεύτερον, τα ελλείμματα είναι κρίσιμο να περιστελλονται ήδη από την τρέχου-

σα χρονιά, ακόμη και σταδιακά, όπως με αυστηρότερη επιλογή για τις επιδοτήσεις και την ευνοϊκή φορολογική αντιμετώπιση που θα συνεχιστούν - δεν πλήττονται όλοι το ίδιο από την πανδημία και τα σχετικά μέτρα θα πρέπει πλέον να γίνουν όσο πιο στοχευμένα γίνεται. Και βέβαια, αντίθετα από ό,τι κάποιος μπορεί να πιστεύουν, η διοχέτευση επιπλέον ρευστότητας μέσω ελλειμμάτων δεν ευνοεί από μόνη της την οικονομία στον παρόντα χρόνο, όταν γίνεται πέρα από το πράγματι αναγκαίο. Τρίτον, από την επόμενη χρονιά, η ελληνική οικονομία θα πρέπει να επανέλθει σε πρωτογενή πλεονάσματα τα οποία θα είναι συστηματικά αλλά όχι υπερβολικά, μεσοπρόθεσμα της τάξης του 1% του ΑΕΠ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ είναι, βέβαια, το μείγμα εσόδων και δαπανών να έχει ξεκάθαρο αναπτυξιακό πρόσημο. Η κατεύθυνση των περισσότερων πρόσφατων μέτρων και όσων μόλις εξαγγέλθηκαν είναι θετική. Ειδικότερα, η ελάφρυνση της μισθωτής εργασίας είναι αναγκαία προτεραιότητα. Πολύ σημαντικός θα είναι επίσης ο εκσυγχρονισμός του ασφαλιστικού συστήματος. Όμως, κρίσιμης σημασίας είναι να υπάρξει πρόοδος και σε άλλες σχετικές περιοχές: Στη χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, με στοχευμένα θετικά μέτρα, ώστε μαζί με ένταση κατάλληλων ελέγχων να υπάρχει κίνητρο για στροφή από την άτυπη στην τυπική οικονομία. Στην ανακατανομή δαπανών προς εκεί που είναι πιο απαραίτητες και στη δημιουργία ενός φορολογικού πλαισίου που να είναι όσο πιο απλό γίνεται. Σε κάθε περίπτωση, οι προκλήσεις εξορρόπησης και δομικής μεταρρύθμισης της ελληνικής οικονομίας είναι σήμερα εντονότερες από ποτέ.

